

7 Vzdušný priestor

Cieľ štúdia témy:

Zoznámiť poslucháčov s definíciami a všeobecnými ustanoveniami, horizontálnym a vertikálnym členením vzdušného priestoru, s traťami ATS, leteckými mapami.

Na základe tejto témy študent:

- pochopí fungovanie vzdušného priestoru;
- bude vedieť jednoznačne určiť jednotlivé triedy vzdušného priestoru;
- pozná požiadavky na spojenie a obmedzenie rýchlosti v jednotlivých triedach vzdušného priestoru;
- dokáže vyčítať z mapy ICAO 1:500 000 priestory CTR, TMA, TSA, TRA, R, D, trate ATS, oblasti s flórou a faunou citlivou na hluk z leteckej dopravy;
- dokáže určiť horizontálne i vertikálne hranice jednotlivých priestorov.

Hlavné body – pojmy k zapamätaniu:

- vzdušný priestor;
- triedy vzdušného priestoru;
- koncová riadená oblasť;
- riadený okrsok;
- letisková zóna;
- letová informačná oblasť;
- riadený a neriadený vzdušný priestor.

Kľúčová slová:

- vzdušný priestor, trieda VP, mapa

Základná študijná literatúra:

- Regulation No. 923/2012 + 2016/1185 (Common Rules of the Air)
- L4444 Postupy letových navigačných služieb - Usporiadanie letovej prevádzky

7.1 Všeobecné ustanovenia o vzdušnom priestore

Vzdušný priestor je vo všeobecnosti akákoľvek časť atmosféry. Vzdušný priestor štátu je časť atmosféry nad jeho suchozemským územím, vnútornými a pobrežnými vodami. Vzdušný priestor nad medzinárodnými vodami sa nazýva medzinárodný vzdušný priestor. Horná hranica vzdušného priestoru štátu nie je presne stanovená žiadnou medzinárodnou dohodou a kolíše podľa výkladu príslušného štátu od 30 km do 160 km. Podľa medzinárodnej leteckej federácie FAI sa hranica medzi atmosférou a kozmickým priestorom nachádza vo výške 100 km. Vo všeobecnosti možno povedať, že vzdušný priestor štátu siaha od povrchu zeme po výšku v ktorej je možné vykonávať leteckú prevádzku.

Slovenská republika má výlučnú a úplnú zvrchovanosť nad svojim vzdušným priestorom. Vzdušný priestor Slovenskej republiky je prístupný za podmienok stanovených Leteckým zákonom č.143 z roku 1998, všeobecne záväznými predpismi vydanými na jeho základe a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

7.2 Vertikálne členenie vzdušného priestoru

Vertikálne sa vzdušný priestor člení na klasifikačné triedy. V závislosti na podmienkach poznáme klasifikačné triedy vzdušného priestoru označené písmenami A až G. Klasifikačné triedy A až E sú riadené vzdušné priestory, trieda F je poradný vzdušný priestor a trieda G je neriadený vzdušný priestor.

7.2.1 Klasifikačná trieda A

Vo vzdušnom priestore klasifikačnej triedy A sú povolené len lety IFR. Rozstupy sa zaisťujú všetkým letom. Všetkým letom sa poskytuje služba riadenia letovej prevádzky. V klasifikačnej triede A neplatí obmedzenie rýchlosti, všetky lety musia udržiavať stále obojsmerné spojenie a všetky lety je možné vykonávať len s povolením ATC.

7.2.2 Klasifikačná trieda B

Vo vzdušnom priestore klasifikačnej triedy B sú povolené lety IFR aj lety VFR. Rozstupy sa zaisťujú všetkým letom. Všetkým letom sa poskytuje služba riadenia letovej prevádzky. V klasifikačnej triede B sa neaplikuje obmedzenie rýchlosti, všetky lety musia udržiavať stále obojstranné spojenie. Lety je možné vykonávať len s povolením ATC.

7.2.3 Klasifikačná trieda C

Vo vzdušnom priestore klasifikačnej triedy C sú povolené lety IFR aj lety VFR. Všetkým letom sa poskytuje služba riadenia letovej prevádzky. Rozstupy sa zaisťujú medzi letmi IFR navzájom a medzi letmi IFR a letmi VFR. Letom VFR sa zaisťujú rozstupy od letov IFR a poskytujú sa im informácie o prevádzke ostatných letov VFR a na žiadosť aj informácie na vyhnutie. Pri všetkých letoch sa vyžaduje nepretržité hlasové spojenie lietadlo-zem. Pri letoch VFR pod 10 000 ft AMSL sa uplatňuje rýchlostné obmedzenie indikovanej rýchlosti letu na 250 kt (460 km/h), s výnimkou prípadov, ktoré schválil príslušný orgán pri typoch lietadiel, ktoré z technických alebo bezpečnostných dôvodov nemôžu udržiavať túto rýchlosť. Všetky lety je možné vykonávať len s povolením ATC.

7.2.4 Klasifikačná trieda D

Vo vzdušnom priestore klasifikačnej triedy D sú povolené lety IFR aj lety VFR. Všetkým letom sa poskytuje služba riadenia letovej prevádzky. Rozstupy sa zaisťujú medzi letmi IFR navzájom, pričom letom IFR sa poskytujú informácie o prevádzke letov VFR a na žiadosť aj rady na vyhnutie. Letom VFR sa poskytujú informácie o prevádzke všetkých ostatných letov a na žiadosť aj rady na vyhnutie. Pri všetkých letoch sa vyžaduje nepretržité spojenie lietadlom. Pri všetkých letoch pod 10 000 ft AMSL sa uplatňuje obmedzenie indikovanej rýchlosti letu na 250 kt (460 km/h) s výnimkou prípadov, ktoré schválil príslušný orgán pri typoch lietadiel, ktoré z technických alebo bezpečnostných dôvodov nemôžu udržiavať túto rýchlosť. Všetky lety je možné vykonávať len s povolením ATC.

7.2.5 Klasifikačná trieda E

Vo vzdušnom priestore klasifikačnej triedy E sú povolené lety IFR aj lety VFR. Rozstupy sa zaisťujú medzi letmi IFR navzájom. Letom IFR sa poskytuje služba riadenia letovej prevádzky. Letom VFR sa poskytuje informácia o prevádzke (ak je dostupná). Pri všetkých letoch pod 10 000 ft AMSL sa uplatňuje obmedzenie indikovanej rýchlosti letu na 250 kt (460 km/h) s výnimkou prípadov, ktoré schválil príslušný orgán pri typoch lietadiel, ktoré z technických alebo bezpečnostných dôvodov nemôžu udržiavať túto rýchlosť. Lety IFR musia udržiavať stále obojsmerné spojenie, pre lety VFR sa spojenie nevyžaduje. Lety IFR je možné vykonávať len s povolením ATC, pre lety VFR sa letové povolenie nevyžaduje.

7.2.6 Klasifikačná trieda F

Vo vzdušnom priestore klasifikačnej triedy F sú povolené lety IFR aj lety VFR. Rozstupy sa zaisťujú letom IFR navzájom (ak je to možné). Všetkým letom sa poskytuje informačná služba, letom IFR aj poradná služba. Pri všetkých letoch pod 10 000 ft AMSL sa uplatňuje obmedzenie indikovanej rýchlosti letu na 250 kt (460 km/h) s výnimkou prípadov, ktoré schválil príslušný orgán pri typoch lietadiel, ktoré z technických alebo bezpečnostných dôvodov nemôžu udržiavať túto rýchlosť. Pre lety IFR sa vyžaduje stále obojsmerné spojenie, pre lety VFR sa nevyžaduje. Všetky lety je možné vykonávať bez povolenia ATC.

7.2.7 Klasifikačná trieda G

Vo vzdušnom priestore klasifikačnej triedy G sú povolené lety IFR aj lety VFR. Rozstupy sa nezaisťujú medzi žiadnymi letmi. Všetkým letom sa na vyžiadanie poskytuje letová informačná služba. Všetky lety IFR musia byť schopné nadviazať hlasové spojenie lietadlom. Pri všetkých letoch pod 10 000 ft AMSL sa uplatňuje obmedzenie indikovanej rýchlosti letu na 250 kt (460 km/h) s výnimkou prípadov, ktoré schválil príslušný orgán pri typoch lietadiel, ktoré z technických alebo bezpečnostných dôvodov nemôžu udržiavať túto rýchlosť. Všetky lety je možné vykonávať bez povolenia ATC.

7.3 Horizontálne členenie vzdušného priestoru

Vzdušný priestor je horizontálne členený na časti, ktoré sú určené na bezpečnú leteckú prevádzku, nazývané štruktúry vzdušného priestoru. Štruktúry vzdušného priestoru zahŕňajú riadený vzdušný priestor, trate letových prevádzkových služieb, sektory riadenia letovej

prevádzky, obmedzené priestory, zakázané priestory, prechodne vyčlenené priestory, prechodne rezervované priestory, cezhraničné priestory.

7.3.1 Letová informačná oblasť

Obrázok 1 FIR Bratislava

Letová informačná oblasť (FIR – Flight Information Region) je najvyšším druhom vzdušného priestoru. V rozsiahlejších krajinách môže byť zriadených viac letových informačných oblastí. Letová informačná oblasť môže byť rozdelená horizontálne i vertikálne. Pri vertikálnom rozdelení na nižšiu a vyššiu časť, má vyššia oblasť označenie UIR (Upper Information Region) a nižšia má označenie LIR (Lower Information Region). Hranice každej informačnej oblasti sú stanovené medzinárodnými dohodami v rámci ICAO.

FIR Bratislava: Pre FIR Bratislava platí, že má horizontálne hranice určené štátnou hranicou s Poľskom, Ukrajinou, Maďarskom, Rakúskom a Českou republikou. Vertikálne hranice sú od povrchu zeme až po hornú hranicu atmosféry. Letová informačná oblasť FIR Bratislava sa ďalej delí na:

- SEKTOR FIS: Horizontálne hranice sú totožné s horizontálnymi hranicami FIR Bratislava. Vertikálne hranice sú od povrchu zeme do 8000 ft AMSL. Sektor FIS je klasifikačnej triedy G;
- SEKTOR WEST: Vertikálne hranice sú od 8000 ft AMSL po letovú hladinu 660. Horizontálne hranice sú určené štátnou hranicou s Maďarskom, Rakúskom, Českou republikou a spojnicou Dubnica nad Váhom, Šahy. Sektor West je klasifikačnej triedy C;
- SEKTOR EAST: Vertikálne hranice sú od 8000 ft AMSL po letovú hladinu 660. Horizontálne hranice sú určené spojnicou Šahy, Dubnica nad Váhom a štátnou

hranicou s Českou republikou, Poľskom, Ukrajinou, Maďarskom. Sektor East je klasifikačnej triedy C.

7.3.2 Riadená oblasť

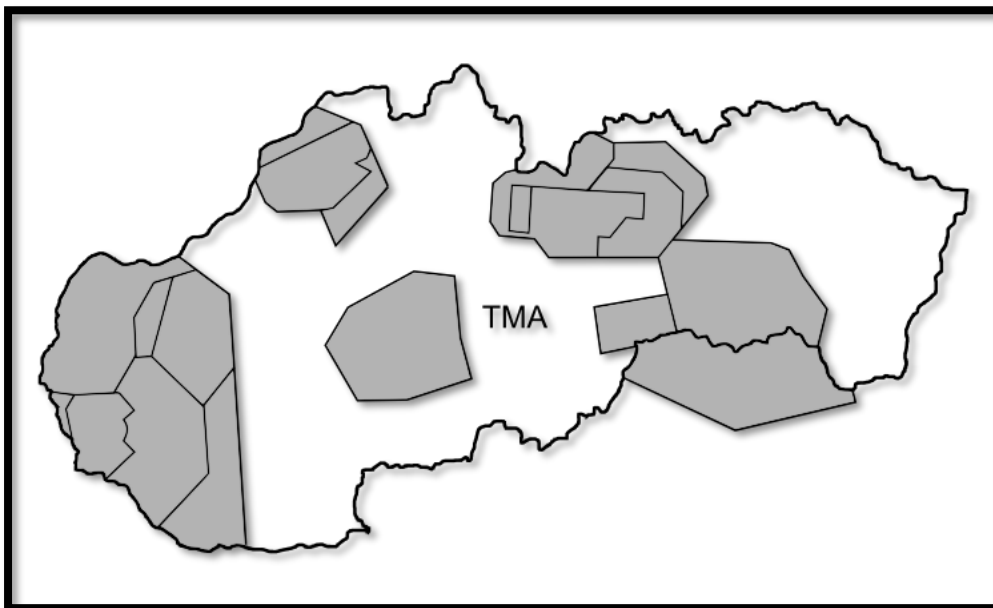

Obrázok 2 CTA Bratislava

Riadená oblasť (CTA – Control Area) je letecký termín, ktorý popisuje časť riadeného vzdušného priestoru, ktorý existuje v blízkosti letísk. Je špecifikovaný horizontálnymi i vertikálnymi hranicami. Zvyčajne sa nachádza na vrchole riadeného vzdušného priestoru na zabezpečenie bezpečnosti lietadiel odlietavajúcich z letísk a na bezpečné napojenie lietadiel na najbližšiu letovú cestu. Vo všeobecnosti majú klasifikačnú triedu vzdušného priestoru A,C,D alebo E.

CTA Bratislava: Pre CTA Bratislava platí, že horizontálne hranice sú určené hranicami FIR Bratislava a zvislé hranice sú od výšky 8000 ft AMSL do letovej hladiny 660. CTA Bratislava je klasifikačnej triedy C.

7.3.3 Koncová riadená oblasť

Obrázok 3 Koncové riadené oblasti vo VP Slovenskej republiky

Koncová riadená oblasť (TMA - Terminal Manouvering Area, niekedy označovaná aj ako Terminal Control Area) je časť vzdušného priestoru v okolí letiska, ktorá slúži k ochrane približujúcich sa a odlietavajúcich lietadiel. Zvyčajne zriadená v mieste, kde sa zbiehajú trate letových prevádzkových služieb v blízkosti jedného alebo viacerých letísk. Koncová riadená oblasť je definovaná horizontálnymi i vertikálnymi hranicami. Vertikálne hranice môžu siahť až 50 km od letiska. Vzdušný priestor TMA je vo všeobecnosti klasifikačnej triedy C alebo D, tzn. že sa jedná o riadený vzdušný priestor a všetky lety sú predmetom letového povolenia a musia udržiavať stále spojenie s orgánmi riadenia letovej prevádzky.

TMA Bratislava: Koncová riadená oblasť letiska Bratislava je tvorená tromi samostatnými koncovými oblasťami, kde má každá svoje vlastné horizontálne (Obr.3 TMA vo FIR Bratislava) i vertikálne hranice. TMA Bratislava tvoria nasledujúce priestory:

- TMA 1 Bratislava – vzdušný priestor klasifikačnej triedy C, vertikálne hranice sú od 1500 ft AMSL do 5000 ft AMSL;
- TMA 2 Bratislava - vzdušný priestor klasifikačnej triedy C, vertikálne hranice sú od 2500 ft AMSL do 5000 ft AMSL;
- TMA 4 Bratislava - vzdušný priestor klasifikačnej triedy C, vertikálne hranice sú od 5000 ft AMSL do letovej hladiny 125.

TMA Košice: Koncová riadená oblasť letiska Košice je tvorená tromi samostatnými koncovými oblasťami, kde má každá svoje vlastné horizontálne (Obr.3 TMA vo FIR Bratislava) i vertikálne hranice. TMA Košice tvoria nasledujúce priestory:

- TMA 1 Košice – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 1000 ft AGL do letovej hladiny 125;

- TMA 2 Košice – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 1000 ft AGL do 9500 ft AMSL;
- TMA 3 Košice – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 7000 ft AMSL do letovej hladiny 125.

TMA Piešťany: Koncová riadená oblasť letiska Piešťany je tvorená dvoma samostatnými koncovými oblasťami, kde má každá svoje vlastné horizontálne (Obr.3 TMA vo FIR Bratislava) i vertikálne hranice. TMA Piešťany tvoria nasledujúce priestory:

- TMA 1 Piešťany – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 2500 ft AMSL do 5000 ft AMSL;
- TMA 2 Piešťany – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 3500 ft AMSL do 5000 ft AMSL.

TMA Sliač: Koncová riadená oblasť letiska Sliač má vertikálne hranice od 1000 ft AGL do letovej hladiny 125. Vertikálne hranice zobrazuje (Obr.3 TMA vo FIR Bratislava). Koncová riadená oblasť letiska Sliač je klasifikačnej triedy D.

TMA Poprad: Koncová riadená oblasť letiska Poprad je tvorená štyrmi samostatnými koncovými oblasťami, kde má každá svoje vlastné horizontálne (Obr.3 TMA vo FIR Bratislava) i vertikálne hranice. TMA Poprad tvoria nasledujúce priestory:

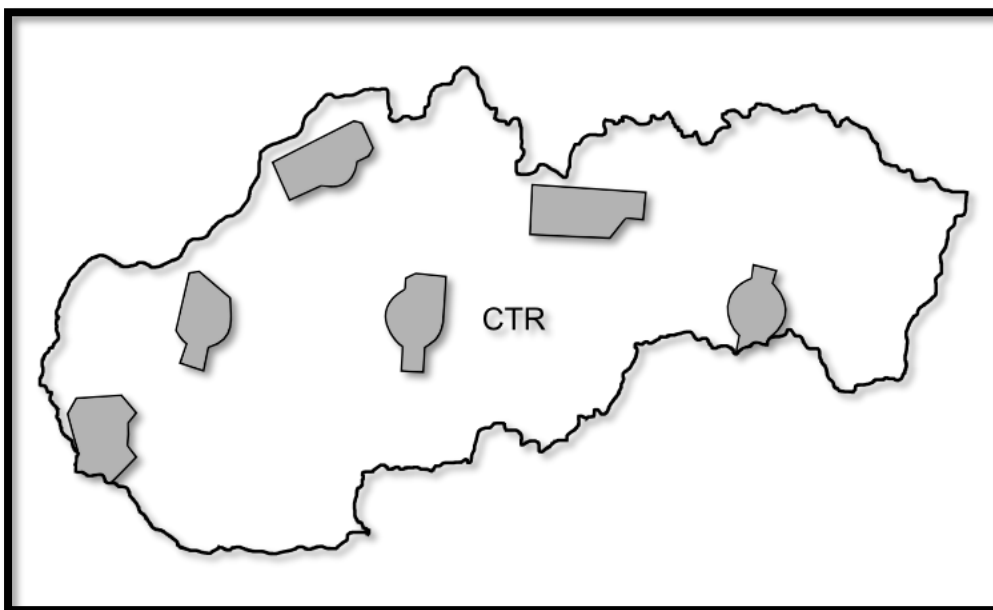
- TMA 1 Poprad – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 5000 ft AMSL do 8000 ft AMSL;
- TMA 2 Poprad – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 6000 ft AMSL do 8000 ft AMSL;
- TMA 3 Poprad – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 8000 ft AMSL do letovej hladiny 135;
- TMA 4 Poprad – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 10000 ft AMSL do letovej hladiny 135.

TMA Žilina: Koncová riadená oblasť letiska Žilina je tvorená tromi samostatnými koncovými oblasťami, kde má každá svoje vlastné horizontálne (Obr.3 TMA vo FIR Bratislava) i vertikálne hranice. TMA Žilina tvoria nasledujúce priestory:

- TMA 1 Žilina – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 3500 ft AMSL do 9500 ft AMSL;
- TMA 2 Žilina – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 4500 ft AMSL do 9500 ft AMSL;
- TMA 3 Žilina – vzdušný priestor klasifikačnej triedy D, vertikálne hranice sú od 7500 ft AMSL do 9500 ft AMSL.

RUTOL AREA: Riadený vzdušný priestor, časť TMA Budapešť, ktorá svojimi horizontálnymi hranicami zasahuje do FIR Bratislava. Vertikálne hranice tejto oblasti sú od 9000 ft AMSL do letovej hladiny 195. Táto časť vzdušného priestoru slúži na klesanie lietadiel pri príletoch na letisko Budapešť. Službu riadenia letovej prevádzky v tomto priestore poskytuje ATCC Budapešť. Pátracie a záchranné služby koordinujú a poskytujú orgány Slovenskej republiky. RUTOL Area je klasifikačnej triedy C.

7.3.4 Riadený okrsok

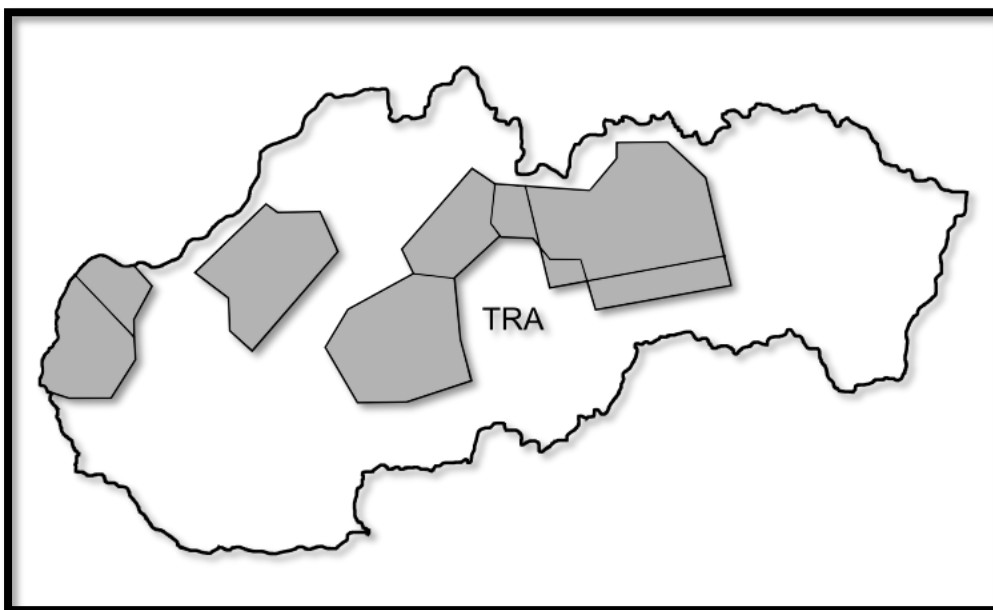

Obrázok 4 Riadené okrsky vo VP Slovenskej republiky

Riadený okrsok (CTR – Control Zone) je riadený vzdušný priestor v tesnej blízkosti letiska. Slúži na ochranu lietadiel letiacich v blízkosti letiska. Na riadený okrsok spravidla nadväzuje koncová riadená oblasť. Horizontálny rozsah riadeného okrsku je 9-20 km (najviac v smere vzletovej a pristávacej dráhy).

- CTR Štefánik – vertikálne hranice priestoru siahajú od zeme do 5000 ft AMSL. Vzdušný priestor klasifikačnej triedy D.
- CTR – Piešťany - vertikálne hranice priestoru siahajú od zeme do 5000 ft AMSL. Vzdušný priestor klasifikačnej triedy D.
- CTR Žilina - vertikálne hranice priestoru siahajú od zeme do 5000 ft AMSL. Vzdušný priestor klasifikačnej triedy D.
- CTR Sliač - vertikálne hranice priestoru siahajú od zeme do 5000 ft AMSL. Vzdušný priestor klasifikačnej triedy D.
- CTR Tatry - vertikálne hranice priestoru siahajú od zeme do 8000 ft AMSL. Vzdušný priestor klasifikačnej triedy D.
- CTR Košice - vertikálne hranice priestoru siahajú od zeme do 5000 ft AMSL. Vzdušný priestor klasifikačnej triedy D.

7.3.5 Prechodne rezervovaný vzdušný priestor

Obrázok 5 Prechodne rezervované priestory vo VP Slovenskej republiky

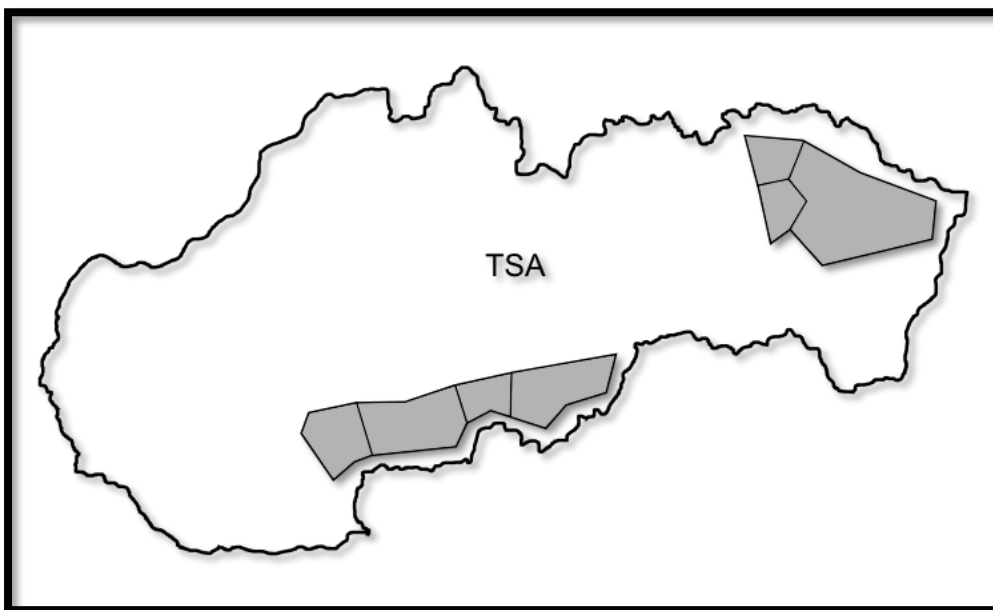
Prechodne rezervovaný vzdušný priestor (TRA – Temporary Reserved Area) je vymedzený vzdušný priestor, normálne pod jurisdikciou jedného orgánu, ktorý je po vzájomnej dohode prechodne rezervovaný na výlučné využitie iným orgánom, cez ktorý môže iná prevádzka na základe povolenia ATC preletieť.

- LZTRA01 - vertikálne hranice priestoru siahajú od 2000 ft AGL do 5000 ft AMSL. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný 24 hodín denne. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva a lety OAT. Vstup do priestoru v plánovanej dobe činnosti je vždy povolený letom na záchranu ľudského života, sanitným letom a letom SAR. Ostatné lety GAT môžu byť plánované aj v dobe činnosti priestoru LZTRA01 publikovanej v národnom AUP. Ostatnej prevádzke je vstup povolený len so súhlasom stanovišťa MILITARY MALACKY APP. Súhlas musí byť získaný minimálne 3 minúty vopred. Veliteľ lietadla musí udržiavať obojsmerné spojenie na MALACKY RADAR FREQ 120,750 MHz.
- LZTRA02 - vertikálne hranice priestoru siahajú od 3500 ft AGL do 5000 ft AMSL. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný 24 hodín denne. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva a lety OAT. Vstup do priestoru v plánovanej dobe činnosti je vždy povolený letom na záchranu ľudského života, sanitným letom a letom SAR. Ostatné lety GAT môžu byť plánované aj v dobe činnosti priestoru LZTRA01 publikovanej v národnom AUP. Ostatnej prevádzke je vstup povolený len so súhlasom stanovišťa MILITARY MALACKY APP. Súhlas musí byť získaný minimálne 3 minúty vopred. Veliteľ lietadla musí udržiavať obojsmerné spojenie na MALACKY RADAR FREQ 120,750 MHz.
- LZTRA03 - vertikálne hranice priestoru siahajú od 5000 ft AGL do letovej hladiny 125. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný 24 hodín denne. Priestor je

určený na výcvik vojenského letectva a lety OAT. Vstup do priestoru v plánovanej dobe činnosti je vždy povolený letom na záchranu ľudského života, sanitným letom a letom SAR. Ostatné lety GAT môžu byť plánované aj v dobe činnosti priestoru LZTRA01 publikovanej v národnom AUP. Ostatnej prevádzke je vstup povolený len so súhlasom stanovišťa MILITARY MALACKY APP. Súhlas musí byť získaný minimálne 3 minúty vopred. Veliteľ lietadla musí udržiavať obojsmerné spojenie na MALACKY RADAR FREQ 120,750 MHz.

- LZTRA04A - vertikálne hranice priestoru siahajú od 8000 ft AGL do letovej hladiny 205. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Počas doby činnosti vstup do priestoru nie je povolený. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTRA04B - vertikálne hranice priestoru siahajú od letovej hladiny 205 do letovej hladiny 245. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Počas doby činnosti vstup do priestoru nie je povolený. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTRA05 - vertikálne hranice priestoru siahajú od 9500 ft AMSL do letovej hladiny 245. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Počas doby činnosti vstup do priestoru nie je povolený. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTRA07 - vertikálne hranice priestoru siahajú od letovej hladiny 135 do letovej hladiny 245. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Počas doby činnosti vstup do priestoru nie je povolený. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTRA07Y - vertikálne hranice priestoru siahajú od letovej hladiny 245 do letovej hladiny 660. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný 24 hodín denne. Počas doby činnosti vstup do priestoru nie je povolený. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTRA65 - vertikálne hranice priestoru siahajú od 8000 ft AMSL do letovej hladiny 125. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný 24 hodín denne. Počas doby činnosti vstup do priestoru nie je povolený. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.

7.3.6 Prechodne vyčlenený vzdušný priestor

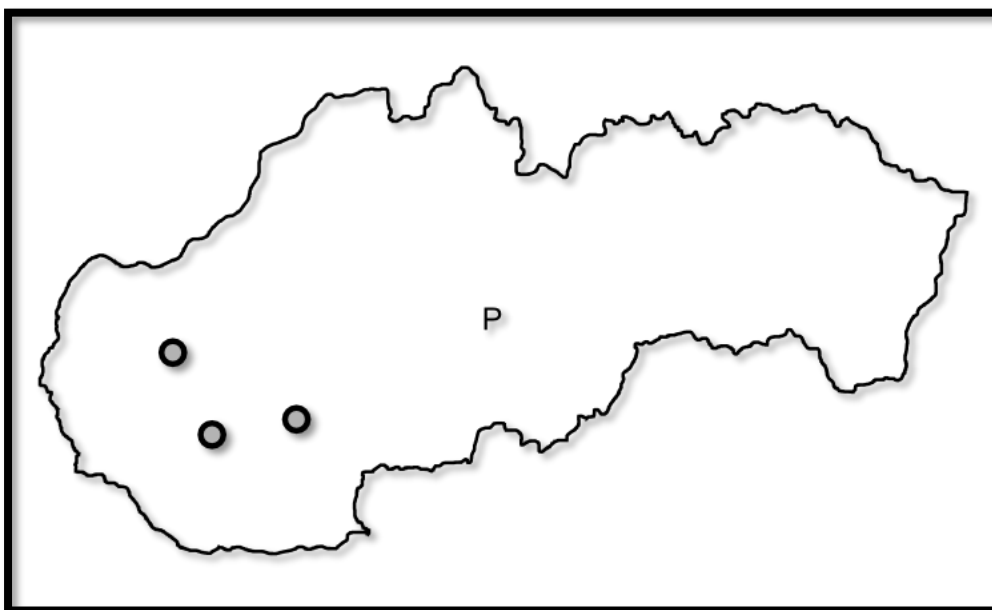
Obrázok 6 Prechodne vyčlenené priestory vo VP slovenskej republiky

Prechodne vyčlenený vzdušný priestor (TSA – Temporary Segregated Area) je vymedzený vzdušný priestor, normálne pod jurisdikciou jedného orgánu, ktorý je po vzájomnej dohode prechodne vyčlenený na výlučné využitie iným orgánom, cez ktorý inej prevádzke nie je povolený prelet.

- LZTSA06A – vertikálne hranice priestoru siahajú od 1000 ft AGL do letovej hladiny 135. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Vstup do priestoru v dobe činnosti nie je povolený. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTSA06B - vertikálne hranice priestoru siahajú od 1000 ft AGL do letovej hladiny 245. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Vstup do priestoru v dobe činnosti nie je povolený. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTSA06C - vertikálne hranice priestoru siahajú od 1000 ft AGL do letovej hladiny 135. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Vstup do priestoru v dobe činnosti nie je povolený. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTSA06D - vertikálne hranice priestoru siahajú od letovej hladiny 135 do letovej hladiny 245. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Vstup do priestoru v dobe činnosti nie je povolený. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.

- LZTSA09A - vertikálne hranice priestoru siahajú od 8000 ft AGL do letovej hladiny 245. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Vstup do priestoru v dobe činnosti nie je povolený. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTSA09W - vertikálne hranice priestoru siahajú od 8000 ft AGL do letovej hladiny 245. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Vstup do priestoru v dobe činnosti nie je povolený. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZTSA10 - vertikálne hranice priestoru siahajú od 8000 ft AGL do letovej hladiny 245. Priestor je spravuje pracovisko AMC a je aktivovaný v pondelok až piatok 24 hodín denne. Informácie o skutočnej dobe činnosti sú dostupné na pracovisku ACC Bratislava. Vstup do priestoru v dobe činnosti nie je povolený. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva.

7.3.7 Zakázaný vzdušný priestor

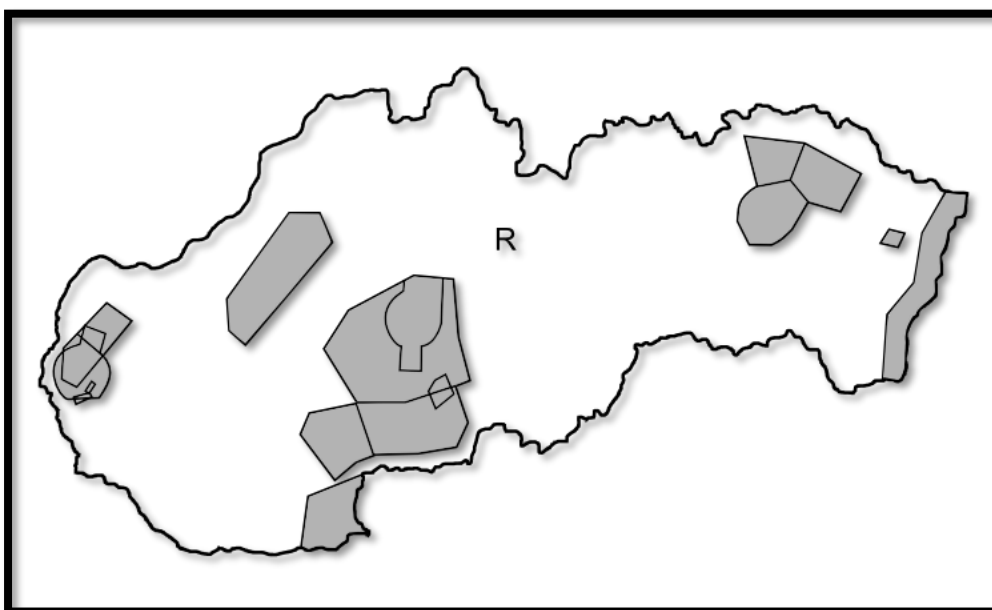

Obrázok 7 Zakázané priestory vo VP Slovenskej republiky

Zakázaný priestor (PA – Prohibited Area, alebo No-fly zone) je časť vzdušného priestoru, ktorá slúži na ochranu pozemných objektov. Vertikálne i horizontálne hranice môžu byť vo všeobecnosti rôzne, vertikálna hranica je od povrchu zeme. Zakázané priestory sa zriadzujú v okolí významných pozemných objektov, ktoré je nutné chrániť v prípade leteckej havárie. Cez zakázaný priestor je zakázaný prelet akejkoľvek letovej prevádzke.

- LZP1 Mochovce – horizontálne hranice zakázaného priestoru Mochovce tvorí kružnica s polomerom 2 km, vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 5000 ft AMSL;
- LZP23 Šaľa - horizontálne hranice zakázaného priestoru Šaľa tvorí kružnica s polomerom 2 km, vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 4000 ft AMSL;
- LZP29 Jaslovské Bohunice - horizontálne hranice zakázaného priestoru Jaslovské Bohunice tvorí kružnica s polomerom 2 km, vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 5000 ft AMSL.

7.3.8 Obmedzený vzdušný priestor

Obrázok 8 Obmedzené priestory vo VP Slovenskej republiky

Obmedzený priestor (RA – Restricted Area) je časť vzdušného priestoru, v ktorom môže byť obmedzená letecká prevádzka. Vertikálne i horizontálne hranice tohto priestoru môžu byť rôzne. Obmedzené priestory sa zriaďujú napríklad ako priestory pre strelbu, pre ochranu lietadiel, ktoré vykonávajú letecký výcvik, vojenskú činnosť, letecké dni. Obmedzeným priestorom je v dobe aktivácie povolený prelet len s povolením stanovišťa riadenia letovej prevádzky, ktoré daný priestor spravuje.

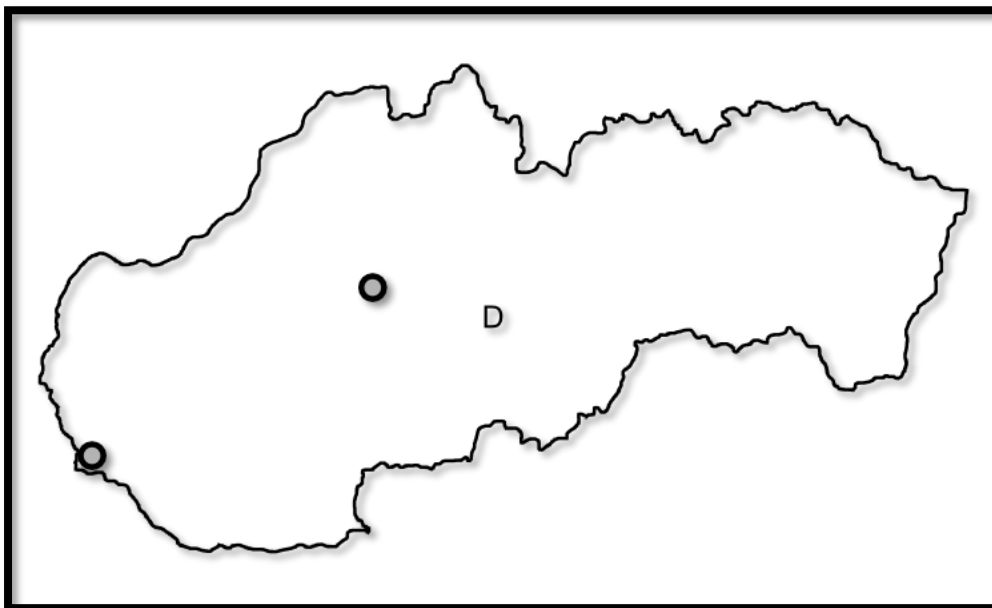
- LZR10 Rutol – vertikálne hranice priestoru sú od 7000 ft AMSL do 9000 ft AMSL. Priestor je aktivovaný 24 hodín denne. Pre vstup do priestoru je nutné získať súhlas stanovišťa APP Budapešť na prevádzkovej frekvencii, ktorá je dostupná v AIP Hungary;
- LZR24 Lešť – vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do letovej hladiny 245. Priestor spravuje pracovisko AMC. Informácie o skutočnej dobe činnosti a povolenie na vstup do priestoru vydáva ACC Bratislava. Priestor je aktivovaný 24 hodín denne od pondelka do piatku. Vzdušný priestor určený na strelby;

- LZR28 – vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do letovej hladiny 135. Priestor spravuje pracovisko AMC. Informácie o skutočnej dobe činnosti a povolenie na vstup do priestoru vydáva ACC Bratislava. Priestor je aktivovaný v pondelok až piatok od 04:00 UTC do 22:59 UTC. Vstup do priestoru v priebehu aktivácie nie je povolený. Vzdušný priestor určený na strelby;
- LZR40 - vertikálne hranice priestoru siahajú od 1000 ft AGL do 8000 ft AMSL. Priestor spravuje pracovisko AMC. Priestor je určený na výcvik vojenského letectva. Priestor je aktivovaný 24 hodín denne od pondelka do piatku v mesiacoch január až jún a september až december.
- LZR55 - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 8000 ft AMSL. Priestor je aktivovaný 24 hodín denne. Priestor je určený pre lety špeciálnej letovej prevádzky (OAT). Vstup do priestoru je vždy povolený letom na záchranu ľudského života, sanitným letom a letom SAR. Ostatným letom všeobecnej letovej prevádzky (GAT) je vstup do priestoru povolený len so súhlasom pracoviska spravovania vzdušného priestoru AMC. Žiadosť na vstup do priestoru sa predkladá najmenej 30 minút vopred v slovenskom jazyku. Žiadosť o povolenie musí obsahovať poznávaciu značku lietadla, typ lietadla, čas, miesto vstupu a výstupu z priestoru, trať alebo miesto činnosti, výška a účel letu.
- LZR60A - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 1000 ft AGL. Priestor je aktivovaný 24 hodín denne v mesiacoch január až jún a september až december. Priestor spravuje pracovisko AMC a je určený na výcvik vojenského letectva.
- LZR60B - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 1000 ft AGL. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný 24 hodín denne od pondelka do piatku v mesiacoch január až jún a september až december. Priestor určený na výcvik vojenského letectva;
- LZR90 - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 8000 ft AMSL. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný 24 hodín denne od pondelka do piatku. Priestor určený na výcvik vojenského letectva. V čase aktivovania priestoru možný prelet po trati Sabinov, Záhradné, Svidník. Pred vykonaním letu je nutné požiadať o povolenie TWR LZPW. Po schválení, 3 minúty pred vstupom do priestoru nadviazať spojenie so stanovišťom Prešov veža na frekvencii 135,5 MHz. Výška letu je obmedzená do 1000 ft AGL;
- LZR100A - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 8000 ft AMSL. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný 24 hodín denne od pondelka do piatku. Priestor určený na výcvik vojenského letectva;
- LZR131A - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do letovej hladiny 520. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný v čase od 04:00 UTC do 22:59 UTC v pondelok až piatok. Informácie o skutočnej dobe činnosti dostupné na stanovišti Bratislava ACC frekvencia 134,475 MHz. Priestor určený na strelby;
- LZR131B - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do letovej hladiny 520. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný v čase od 04:00 UTC do 22:59 UTC v pondelok až piatok. Informácie o skutočnej dobe činnosti dostupné na stanovišti Bratislava ACC frekvencia 134,475 MHz. Priestor určený na strelby;
- LZR222 Turecký vrch Peter - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do letovej hladiny 165. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný v čase od 04:00 UTC do 23:00 UTC v pondelok až piatok. Informácie o skutočnej

dobe činnosti a povolenie k vstupu do priestoru vydáva ACC Bratislava alebo APP Štefánik. Priestor určený na streľby;

- LZR223 Turecký vrch Viktor - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do letovej hladiny 215. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný v čase od 04:00 UTC do 23:00 UTC v pondelok až piatok. Informácie o skutočnej dobe činnosti a povolenie k vstupu do priestoru vydáva ACC Bratislava alebo APP Štefánik. Priestor určený na streľby;
- LZR225A - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 1000 ft AGL. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný 24 hodín denne a je určený na výcvik vojenského letectva a pre lety OAT. Vstup do priestoru v plánovanej dobe činnosti je vždy povolený letom na záchranu ľudského života, sanitným letom a letom SAR. Ostatné lety GAT môžu byť plánované aj v dobe činnosti priestoru publikovanej v národnom AUP. Vstup do priestoru je povolený len so súhlasom stanovišťa TWR Sliač. Súhlas na vstup musí byť získaný najmenej 3 minúty vopred. Veliteľ lietadla musí udržiavať obojsmerné rádiové spojenie s TWR Military Sliač, na frekvencii 122,9 MHz. Povolenie možné získať v slovenskom i anglickom jazyku;
- LZR225B - vertikálne hranice priestoru siahajú od 1000 ft AGL do 8000 ft AMSL. Priestor spravuje pracovisko AMC, je aktivovaný 24 hodín denne a je určený na výcvik vojenského letectva a lety OAT. Vstup do priestoru v plánovanej dobe činnosti je vždy povolený letom na záchranu ľudského života, sanitným letom a letom SAR. Ostatné lety GAT môžu byť plánované aj v dobe činnosti priestoru publikovanej v národnom AUP. Vstup do priestoru je povolený len so súhlasom stanovišťa Military APP Sliač. Súhlas musí byť získaný najmenej 3 minúty vopred. Veliteľ lietadla musí udržiavať stále obojsmerné spojenie s Military APP Sliač na frekvencii 119,150 MHz. Povolenie možné získať v slovenskom i anglickom jazyku;
- LZR314 MCTR Malacky - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 5000 ft AMSL. Priestor je aktivovaný 24 hodín denne a je určený na výcvik vojenského letectva a lety OAT. Vstup do priestoru v plánovanej dobe činnosti je vždy povolený letom na záchranu ľudského života, sanitným letom a letom SAR.
- LZR315 - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 8000 ft AMSL. Priestor je aktivovaný 24 hodín denne a je určený na výcvik vojenského letectva a lety OAT. Vstup do priestoru v plánovanej dobe činnosti je vždy povolený letom na záchranu ľudského života, sanitným letom a letom SAR. Ostatným letom GAT je vstup povolený len so súhlasom stanovišťa MILITARY PREŠOV TWR. Súhlas musí byť získaný minimálne 3 minúty vopred. Veliteľ lietadla musí udržiavať obojsmerné spojenie na PREŠOV VEŽA FREQ 135,500 MHz.

7.3.9 Nebezpečný vzdušný priestor

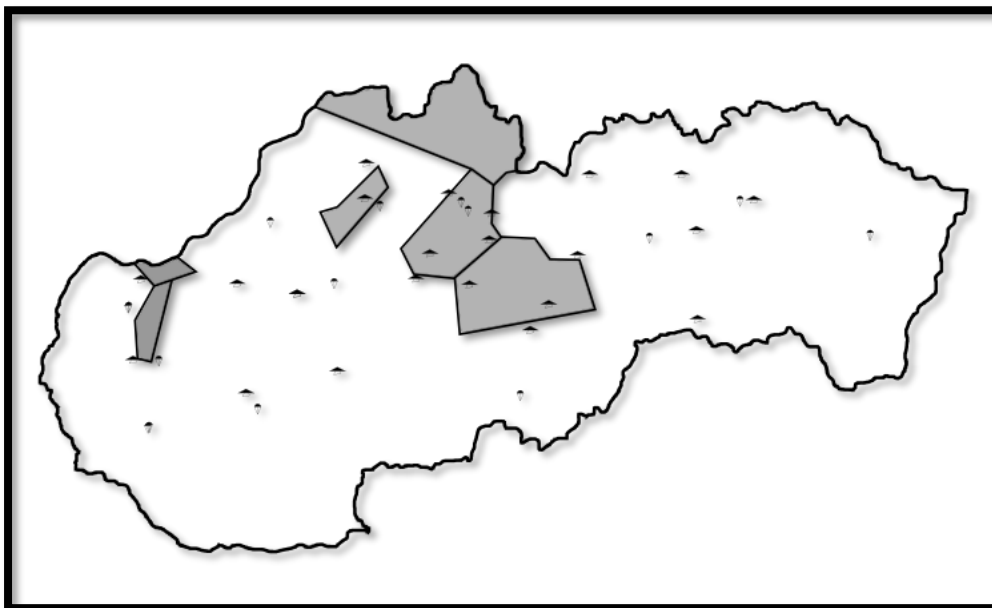

Obrázok 9 Nebezpečné priestory vo VP Slovenskej republiky

Nebezpečný vzdušný priestor (DA – Dangerous Area) je časť vzdušného priestoru, ktorá slúži k ochrane lietadiel pre činnosťou, ktorá by mohla ohroziť bezpečnosť letov. Vertikálne i horizontálne hranice týchto priestorov môžu byť rôzne, vertikálne hranice začínajú povrchom zeme. Nebezpečným priestorom je možné preletieť, ale odporúča sa mu vyhnúť. Nebezpečné priestory sú zriaďované nad objektmi, ponad ktoré je nebezpečné prelietavať.

- LZD1 Sklené - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 6500 ft AMSL. Priestor je aktivovaný v pondelok až štvrtok od 05:00 UTC do 11:00 UTC a od 12:00 UTC do 17:00 UTC a v piatok od 05:00 UTC do 11:00 UTC a od 12:00 UTC do 13:00 UTC. Priestor je určený na likvidáciu vojenskej nevybuchutej munície.
- LZD2 Slovnaft - vertikálne hranice priestoru siahajú od zemského povrchu do 1500 ft AMSL. Priestor je aktivovaný 24 hodín denne. Jedná sa o ropnú rafinériu vypúšťajúcu plyny a v tomto priestore hrozí nebezpečenstvo výbuchu.

7.3.10 Priestor pre športové letectvo a záujmové letecké činnosti

Obrázok 10 Priestory pre športové letectvo a záujmové letecké činnosti vo VP Slovenskej republiky

Podmienky a postupy na vykonávanie výsadkovej činnosti vo vzdušnom priestore Slovenskej republiky stanovuje predpis PRAVIDLÁ PRE VÝSADKOVÉ ČINNOSTI vydaný Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky ako úprava č. 4/2010.

7.3.10.1 Vykonávanie výsadkovej činnosti

Pre letiská, ktoré sú označené symbolom padáka je význam navigačnej výstrahy na vykonávanie výsadkovej činnosti v horizontálnych hraniciach ATZ od povrchu zeme do hornej hranice vzdušného priestoru triedy G (aj nad hornú hranicu ATZ). Táto navigačná výstraha platí celoročne. Symbol padáka je zobrazený v Leteckej mape - ICAO 1 : 500 000 a v mapovom indexe Športové letectvo a záujmové letecké činnosti. Prevádzkovateľ letiska alebo osoba zodpovedná za vykonávanie výsadkovej činnosti na konkrétnom letisku je povinná oznámiť telefonicky začatie výsadkovej činnosti minimálne 30 minút vopred a jej ukončenie čo najskôr na stanovište FIC Bratislava.

Na neriadených letiskách, ktoré nie sú označené symbolom padáka na Leteckej mape - ICAO 1 : 500 000, môže byť vykonávaná výsadková činnosť len po vydaní navigačnej výstrahy správou NOTAM. Vydanie správy NOTAM nezbavuje prevádzkovateľa letiska povinnosti ohlásiť začatie a ukončenie výsadkovej činnosti.

Pilotom sa odporúča, z dôvodu vyššej bezpečnosti, aby obleteli letisko v neriadenom vzdušnom priestore, na ktorom je vykonávaná výsadková činnosť vo vzdialenosti najmenej 1 NM od publikovanej horizontálnej hranice ATZ, pokiaľ na tomto letisku nezamýšľajú pristáť.

Veliteľ lietadla, ktorý zamýšľa vykonať výsadkový let vo vzdušnom priestore triedy C alebo D, musí na túto činnosť získať letové povolenie od príslušného stanovišťa ATC. Veliteľ lietadla musí ohlásiť príslušnému stanovištiu ATC začiatok a koniec výsadku, pokiaľ príslušné stanovište nestanovilo inak.

7.3.10.2 Vykonávanie padákového a závesného lietania

Pre plochy, ktoré sú označené značkou lietania na padákovom a závesnom klzáku je význam navigačnej výstrahy na vykonávanie padákového a závesného lietania v horizontálnych hraniciach s kruhom o polomere 1,5 NM od stredu vzletovej plochy a vertikálne od povrchu zeme do hornej hranice vzdušného priestoru triedy G.

Ak priestor padákového a závesného lietania zasahuje do vzdušného priestoru triedy C alebo D, zakázaného priestoru (P), obmedzeného priestoru (R), nebezpečného priestoru (D), prechodne vyčleneného priestoru (TSA) alebo prechodne rezervovaného vzdušného priestoru (TRA), je tento priestor obmedzený horizontálnymi hranicami týchto priestorov v čase ich aktivácie.

Táto navigačná výstraha platí celoročne. Mapové značky sú zobrazené na Leteckej mape - ICAO 1 : 500 000. Pilotom sa odporúča, z dôvodu vyššej bezpečnosti, aby oblietali priestory padákového a závesného lietania vo vzdialenosti najmenej 1 NM od publikovaného priestoru.

7.3.10.3 Let klzákov vo vzdušnom priestore SR

Vo vzdušnom priestore triedy C a D sú lety klzákov bez obojsmerného rádiového spojenia s príslušným stanovišťom ATC zakázané. Priestory, ktoré sú určené pre lety klzákov sú definované vodorovnými a vertikálnymi hranicami priestorov triedy C a D. Počas doby aktivácie sa trieda takéhoto vzdušného priestoru určeného pre lety klzákov mení na G. Od užívateľov vzdušného priestoru je požadované počúvať na stanovenej frekvencii.

Tieto priestory sú využívané hlavne klzákami (vrátane závesných klzákov a padákových klzákov) a ich vlečnými lietadlami. Iné lety (vrátane výsadkov) môžu vstupovať do týchto priestorov s tým, že môžu očakávať zvýšenú prevádzku klzákov. Letovú informačnú službu a pohotovostnú službu poskytuje známej prevádzke príslušné stanovište ATS.

Žiadosť o aktiváciu priestoru pre let klzákov možno predložiť telefonicky, alebo na základe predchádzajúcej koordinácie. Telefonickú žiadosť musí predložiť určený užívateľ príslušnému stanovištiu ATC telefonicky, pričom uvedie svoje meno, číslo telefónu, na ktorom bude zastihnuteľný, názov priestoru, ktorý žiada aktivovať a požadovanú dobu aktivácie. Aktivácia je predmetom povolenia príslušného stanovišťa ATC. Priestor pre lety klzákov je aktivovaný na dobu stanovenú vo vydanom povolení na aktiváciu príslušným stanovišťom ATC. Dobu aktivácie je možné zmeniť na žiadosť určeného užívateľa po schválení príslušným stanovišťom ATC.

Na základe predošlej koordinácie musí žiadosť predložiť určený užívateľ na pravidelnej koordinačnej porade užívateľov vzdušného priestoru. Po schválení zodpovedným orgánom ATS bude doba aktivácie publikovaná správou NOTAM. V daný deň plánovanej aktivácie určený užívateľ spresní skutočnú dobu aktivácie podľa aktuálnych požiadaviek príslušnému stanovištiu ATC a na pracovisko AMC telefonicky. Skutočná doba aktivácie musí byť v rámci plánovanej doby aktivácie.

Priestory určené pre let klzákov vo VP Slovenskej republiky:

- BOLERAZ 1 – VP, ktorý si vyžaduje telefonickú aktiváciu u stanovišta Štefánik APP. Určení používateľa priestoru sú Aeroklub Trnava a Aeroklub Bratislava. Vertikálne hranice priestoru siahajú od 3500 ft AMSL do 5000 ft AMSL.
- BOLERAZ 2 – VP, ktorý si vyžaduje telefonickú aktiváciu u stanovišta Štefánik APP. Určení používateľa priestoru sú Aeroklub Trnava a Aeroklub Bratislava. Vertikálne hranice priestoru siahajú od 5000 ft AMSL do 7000 ft AMSL.
- FATRA - VP, ktorý si vyžaduje aktiváciu na základe predchádzajúcej koordinácie so stanovištom ACC Bratislava. Určení používateľa priestoru sú Slovenský národný aeroklub, Letecká amatérska asociácia SR, Slovenská federácia ultraľahkého lietania. Vertikálne hranice priestoru siahajú od 8000 ft AMSL do 9500 ft AMSL.
- CHOPOK - VP, ktorý si vyžaduje aktiváciu na základe predchádzajúcej koordinácie so stanovištom ACC Bratislava. Určení používateľa priestoru sú Slovenský národný aeroklub, Letecká amatérska asociácia SR, Slovenská federácia ultraľahkého lietania. Vertikálne hranice priestoru siahajú od 8000 ft AMSL do 9500 ft AMSL.
- JAVORINA - VP, ktorý si vyžaduje telefonickú aktiváciu so stanovištom Štefánik APP. Určení používateľa priestoru sú Aeroklub Trnava, Aeroklub Bratislava, Aeroklub Senica, Aeroklub Holíč . Vertikálne hranice priestoru siahajú od 5000 ft AMSL do 8000 ft AMSL.
- MARTINKY - VP, ktorý si vyžaduje aktiváciu na základe predchádzajúcej koordinácie so stanovištom TWR Žilina. Určení používateľa priestoru sú Slovenský národný aeroklub, Letecká amatérska asociácia SR, Slovenská federácia ultraľahkého lietania. Vertikálne hranice priestoru siahajú od 7500 ft AMSL do 8000 ft AMSL.
- ORAVA - VP, ktorý si vyžaduje aktiváciu na základe predchádzajúcej koordinácie so stanovištom ACC Bratislava. Určení používateľa priestoru sú Slovenský národný aeroklub, Letecká amatérska asociácia SR, Slovenská federácia ultraľahkého lietania. Vertikálne hranice priestoru siahajú od 8000 ft AMSL do 9500 ft AMSL.

7.3.11 Identifikačné pásmo

Identifikačné pásmo protivzdušnej obrany (ADIZ – Air Defence Identification Zone), je časť vzdušného priestoru v okolí štátnych hraníc, v ktorej je obmedzená letecká prevádzka. Do roku 2008 siahalo identifikačné pásmo 5 km od hraníc do vnútrozemia. V rokoch 2008-2015 siahalo identifikačné pásmo 5 km do vnútrozemia na štátnej hranici s Ukrajinou. V súčasnosti sa identifikačné pásmo vo VP Slovenskej republiky nenachádza.

7.3.12 Letisková prevádzková zóna

Vymedzený vzdušný priestor (ATZ – Aerodrome Traffic Zone), ktorý slúži k ochrane letiskovej prevádzky. Letisková prevádzková zóna je zriadená na letiskách, kde nie je poskytovaná služba riadenia letovej prevádzky. Horizontálne hranice sú tvorené kružnicou (alebo jej časťou) o polomere 3 NM (5,5 km) od vzťažného bodu letiska. Vertikálne hranice letiskovej prevádzkovej plochy sú od povrchu zeme do 4000 ft AMSL. Ak do takto vymedzeného priestoru zasahuje vertikálne alebo horizontálne priestor triedy C, D alebo zakázaný priestor, hranice týchto priestorov sú zároveň hranicami letiskovej prevádzkovej zóny.

Prevádzka v letiskovej prevádzkovej zóne sa neposkytuje služba riadenia letovej prevádzky. V letiskovej prevádzkovej zóne je poskytovaná letisková letová informačná služba (AFIS – Aerodrome Flight Information Service) a pohotovostná služba. To v praxi znamená, že dispečer AFIS, nemôže lietadlu vydať letové povolenie, poskytuje mu len užitočné informácie (o prevádzke na letisku, meteorologické informácie) a v krajnom prípade mu môže vydať príkaz alebo zákaz. Pilot sa však rozhoduje sám a tiež je na ňom celá zodpovednosť. Lietadlá vlietavajúce do letiskovej prevádzkovej zóny by mala nadviazať spojenie so stanovišťom AFIS a mali by sa vyhnúť letiskovému okruhu, alebo sa do neho zaradiť.

7.4 Oprávnení používateľa vzdušného priestoru

V Slovenskej republike sú oprávnenými používateľmi vzdušného priestoru s právom jednat' s pracoviskom spracovania vzdušného priestoru o pridelení a využití vzdušného priestoru nasledujúce organizácie a ich zástupcovia:

- Veliteľstvo vzdušných síl OS SR: - velitelia útvarov a jednotiek;
- Veliteľstvo pozemných síl OS SR a Veliteľstvo síl výcviku a podpory OS SR: - velitelia vojenských výcvikových priestorov, velitelia útvarov a jednotiek, ktorým sú výcvikové zariadenia pridelené;
- LO Trenčín a.s.;
- Vojenský technický a skúšobný ústav Záhorie;
- Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica;
- Slovenský národný aeroklub („SNA“);
- Letecká amatérska asociácia („LAA“);
- Slovenská federácia ultraľahkého lietania („SFUL“);
- zástupcovia letky MV SR;
- LÚ SR / ÚVL MO SR;
- Národní a medzinárodní civilných prevádzkovatelia: - ACC/FMP Bratislava;
- Ktorýkoľvek iný používateľ vzdušného priestoru, ak charakter vykonávanej činnosti vyžaduje pridelenie vzdušného priestoru.

7.5 Pracovisko spravovania vzdušného priestoru

Pracovisko spravovania vzdušného priestoru (AMC), je pracovisko zodpovedné za každodenné spravovanie vzdušného priestoru patriaceho do zodpovednosti jedného alebo viacerých štátov EÚ. Primárnym cieľom pracoviska je maximalizácia využitia dostupného vzdušného priestoru dynamickým pridelovaním času a v určitom čase rozdelenie vzdušného priestoru medzi rôzne kategórie používateľov vzdušného priestoru na základe krátkodobých potrieb.

7.5.1 Úlohy pracoviska spravovania vzdušného priestoru

Na plnenie úloh používa pracovisko spravovania vzdušného priestoru spojovacie prostriedky na vzájomnú koordináciu a prostriedky jednotlivých pracovísk podľa vhodnosti na komunikáciu (telefóny, AFTN, fax, CFMU terminál, letecké vojenské informačné systémy) a príslušnú dokumentáciu (AIP SR, správy NOTAM, súbory FPL a RPL). Úlohy pracoviska spravovania vzdušného priestoru plní vojenská a civilná časť pracoviska.

Civilná časť pracoviska plní nasledujúce úlohy:

- pôsobí ako národné alebo podľa vhodnosti medzinárodné stredisko pre činnosti na predtaktickej úrovni ASM;
- analyzuje požiadavky na použiteľnosť tratí CDR s informáciami prijatými od FMP - kvantita očakávanej prevádzky, predpokladané kapacitné problémy ATC a očakávané zdržania lietadiel;
- koordinuje so susednými pracoviskami AMC použiteľnosť tratí CDR križujúcich spoločné hranice FIR;
- odpovedá na žiadosti CADF, CEUACC/FMP a iných oprávnených používateľov vzdušného priestoru asistenciou, alebo na žiadosti vyvolané prerušením tratí letových prevádzkových služieb, alebo nepredvídanými problémami pri riadení letovej prevádzky;
- aktivuje, po vzájomnej koordinácii, trate CDR v súlade so stanovenými postupmi

Vojenská časť pracoviska plní úlohy:

- zbiera a analyzuje všetky požiadavky na vzdušný priestor, ktoré vyžadujú prechodné vyčlenenie vzdušného priestoru na zaistenie vojenských cvičení, leteckých prehliadok, leteckých súťaží a pod;
- počas dňa činnosti zbiera a analyzuje aktuálne informácie od oprávnených používateľov vzdušného priestoru týkajúce sa začiatku, prerušenia alebo ukončenia činnosti v spravovanom obmedzenom priestore (TRA, TSA, LZR) alebo v dodatočne vyčlenenom priestore;
- rozosiela správu AUP, ACC/FMP a vnútroštátnym stanovištiam ;
- rozosiela správu AUP do CADF/AME systému prostredníctvom „ACA Tool“ a ak je tak dohodnuté aj susedným pracoviskám AMC;
- v deň činnosti odosiela do CADF/AME systému prostredníctvom „ACA Tool“ aktualizovaný plán využitia vzdušného priestoru („UUP“);
- vedie štatistiku plánovania a využívania AMC spravovaných priestorov

Obe časti pracoviska plnia úlohy:

- riešia konfliktné žiadosti o pridelenie TRA, TSA, LZR a trate CDR s využitím všetkých dostupných informácií;
- riešia konflikty medzi nezlučiteľnými alebo rozpornými požiadavkami na vzdušný priestor aplikáciou schválených priorít, opätovným vyjednávaním, preplánovaním alebo segregáciou;
- po skončení procesu zberu, koordinácie, analýzy a vyjednávania rozhodnú o pridelení AMC spravovaného priestoru

Kontrolné otázky a úlohy overujúce pochopenie témy:

1. Popíšte koncovú riadenú oblasť.
2. Definujte pojem dočasne vyčlenený priestor.
3. Kde sa zriaďujú zakázané priestory?
4. Popíšte triedu D vo vzdušnom priestore.
5. Ktoré triedy vzdušného priestoru patria do riadeného vzdušného priestoru?